

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351:342.6

О. В. Артеменко

аспірант кафедри глобалістики, євроінтеграції
та управління національною безпекою
Національної академії державного управління при Президентові України

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ У США: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано американське адміністративне законодавство у сфері природокористування й охорони навколишнього середовища; досліджено переваги у функціональному наповненні виконавчих інституцій, відповідальних за безпечний рівень природокористування й охорони навколишнього середовища; з'ясовано основні інструменти впливу, у тому числі державно-управлінські. Крім того, запропоновано використання американського досвіду для вдосконалення законодавства України та державного управління у сфері забезпечення екологічної безпеки загалом.

Ключові слова: адміністративне законодавство, вдосконалення законодавства, органи державного управління, державний контроль, природокористування, охорона навколишнього середовища.

Постановка проблеми. Вивчення зарубіжного досвіду вирішення проблем управління природокористуванням і охороною навколишнього середовища є дуже продуктивним для подальшого реформування всієї системи державного управління в Україні, в тому числі екологічного, шляхом упровадження новітніх досягнень науки і практики в цій галузі в діяльність усіх інституційних структур. У зв'язку з постійним реформуванням системи державного управління в Україні й, зокрема, підсистеми екологічного управління вивчення американського досвіду є досить актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На державному рівні в Україні діє низка міністерств, агентств і служб, які здійснюють функції з вироблення державної політики та нормативно-правового регулювання, з надання державних послуг, контролю й нагляду в сфері управління різними видами природних ресурсів.

Характеризуючи діяльність органів державної влади у сфері довкілля, фахівці часто використовують термін «екологічна політика», під якою розуміється реалізація головних завдань держави в цій галузі. (М. Горлач, В. Кремень). Найбільша кількість термінів, що використовується для характеристики державного управління у сфері при-

родокористування, утворена від терміна «управління»: «управління в галузі охорони довкілля» (В. Комарницький); «державне управління охороною навколишнього середовища» (Ю. Шемшученко); «управління в галузі охорони навколишнього природного середовища», «екологічне управління» (Ю. Шемшученко, Н. Малишева, Н. Єрофєєв); «управління в галузі екології» (К. Рябець) та інші. Однак саме інституалізація управління у сфері природокористування, на нашу думку, залишається мало дослідженою. З огляду на об'єктивно наявну схожість проблем природокористування, які потребують свого вирішення, як у США, так і в Україні, американський досвід становить особливий інтерес для вироблення теоретичних засад політики реформування української системи державного регулювання природокористування та охорони навколишнього середовища.

Метою статті є детальне вивчення організаційно-функціональної складової правового механізму забезпечення ефективного природокористування у США з метою використання цього досвіду Україною в державному управлінні та правовому регулюванні безпечного природокористування.

Виклад основного матеріалу. У США природоохоронне законодавство – порівняно нова

галузь, яка швидко розвивається, включає норми різних галузей матеріального і процесуального права: цивільного, адміністративного, фінансового, кримінального. Воно має три цілі: запобігати шкоді природі й навколишньому середовищу; забезпечувати неухильне застосування, дотримання та виконання правил щодо її захисту в усіх сферах приватної й виробничо-господарської діяльності; притягати до відповідальності винних у порушенні встановлених обов'язкових вимог у сфері охорони природи.

Формально питання організації, структури та повноважень органів виконавчої влади США повинні вирішуватися тільки в законодавчому порядку [1, с. 264]. Однак Конгрес ще в 1939 р. поступився часткою своїх прав виконавчій владі. Реалізує їх Президент США за допомогою планів реорганізації. Згідно із законом, ці акти повинні подаватися на затвердження Конгресу, котрий може їх відхилити протягом 60 календарних днів [2, с. 139]. До форм контролю Конгресу США за сферою державного управління потрібно зарахувати також його участь у формуванні державного апарату. Призначення на «політичні» посади в державному апараті Президент США здійснює тільки за порадою і згодою Сенату. Відзначимо в цьому зв'язку також ту обставину, що законодавство обмежує свободу волевиявлення Президента під час призначення посадових осіб. Варто підкреслити, що контрольні повноваження Конгресу США у сфері державного управління в основному зведені до законодавчих форм. Цей факт політичного життя був підтверджений у 1986 р. й Верховним судом США: «Конституція ... не передбачає активної ролі конгресу в контролі за діяльністю посадових осіб, зайнятих виконанням прийнятих ним законів» [1, с. 234]. На думку Суду, «як тільки Конгрес здійснює свій вибір у прийнятті законодавства, його участь на цьому закінчується. Конгрес згодом може контролювати виконання прийнятих ним законів тільки у спосіб – за допомогою прийняття нового законодавства» [1, с. 302].

Як відомо, у США три рівні державного управління – Федеральний, штатів і місцевого. Найважливішим принципом американської державності є принцип верховенства федерального права щодо правових звичаїв штатів: функціонування правових систем штатів не має порушувати Конституцію США та закони країни, що не збігається з принципом верховенства за-

конодавства в Україні. У зв'язку з цим детально будуть розглянуті питання управління органами державного рівня.

У США діє Закон про національну політику в галузі охорони навколишнього середовища, розроблено довгострокові програми щодо запобігання забрудненню атмосфери, водою і ґрунту виробничими й побутовими відходами. Передбачено конкретні запобіжні заходи щодо охорони довкілля від негативного впливу діяльності людей.

Виконавча гілка влади в США представлена Радою з якості довкілля, виконавчими департаментами (міністерствами), незалежними агентствами й колегіями. У сфері охорони навколишнього середовища та природокористування можна відзначити спеціалізований орган екологічного управління – Рада з якості навколишнього середовища виконавчого офісу Президента; Агентство (міністерство) з охорони навколишнього середовища, наділене широкими повноваженнями щодо контролю за виконанням законодавства. У США велику роль у забезпеченні охорони й раціонального використання природних ресурсів відіграють інші органи влади: Департамент внутрішніх справ (Department of the Interior), Департамент сільського господарства (Department of Agriculture), Департамент охорони здоров'я та соціального забезпечення (Department of Health and Human Services), Міністерство юстиції США (Department of Justice) й інші міністерства та відомства (транспорт, торгівлі, енергетики, Федеральна адміністрація авіації, Атомна регулювальна комісія, Армійський корпус інженерів) [12].

Рада за якістю навколишнього середовища Адміністрації Президента США (Concil on Environmental Quality) в рамках виконавчого управління була створена на правах допоміжного й дорадчого органу, входить у виконавчий офіс (Канцелярію) Президента [7]. Статус голови і двох його членів, що призначаються президентом «за порадою і згодою» Сенату, основні вимоги до їх кваліфікації визначено в 1969 р. Законом про національну політику щодо природного середовища НЕПУ (The National Environmental Policy Act of 1969-NEPA) і пов'язано з можливістю виконувати завдання, поставлені перед Радою. Рада є незалежною від інших федеральних органів організацією, підпорядковується безпосередньо Президенту. Функції Ради було уточнено й розширено в Законі про поліпшення якості навколишнього середо-

вища (The Environmental Quality Improvement Act) і Виконавчому наказі № 11514, виданому на додаток до НЕПУ [11]. Результатом роботи Ради став Закон про охорону морського середовища, про морський дампінг, Закон 1976 року про тверді й небезпечні відходи. Основними функціями Ради є такі: складання щорічних доповідей про стан навколишнього середовища, підготовка законодавчої програми Президента, контроль діяльності й координація заходів федеральних міністерств і відомств у галузі охорони навколишнього середовища.

Створення Ради являє собою значне досягнення у сфері здійснення державного регулювання охорони навколишнього середовища в США. Його положення на вищому рівні виконавчої влади і завдання відповідають вимогам консолідації та інтеграції зусиль, забезпечення єдиного, центрального комплексного підходу до проблеми охорони навколишнього середовища. Структурна й функціональна незалежність Ради від господарських органів сприяє подоланню суто економічних, відомчих підходів до використання природних ресурсів і сприяє більшій об'єктивності під час винесення рішень.

Агентство з охорони навколишнього середовища США (U.S. Environment Protection Agency – EPA) – урядова установа США, до завдань якої входить захист здоров'я населення та охорона навколишнього середовища [3], створена в грудні 1970 року в системі виконавчих органів для загального керівництва і єдиного контролю за забрудненням навколишнього середовища. Це незалежне негосподарське агентство функціонує на правах міністерства. EPA підзвітний Президенту США, надає щорічні звіти про фінансову діяльність Конгресові США [10]. Воно об'єднало діяльність 15 федеральних міністерств і відомств, які стали частинами одного адміністративного підрозділу. Система EPA складається з центрального апарату у Вашингтоні та 10 регіональних відділів, розташованих у різних містах США. Роботу EPA очолює адміністратор. У нього є один заступник, 2 асоційовані адміністратори і 9 помічників. Під керівництвом заступника адміністратора працюють допоміжні служби: Відділ суддів з адміністративного права, Відділ цивільних прав, Міжнародний відділ тощо.

Основні функції Агентства: контроль за виконанням вимог НЕПУ; введення екологічних стандартів; видача дозволів; боротьба з правопорушниками, включно із застосуванням захо-

дів юридичної відповідальності; ведення поточного контролю за дотриманням вимог і приписів щодо охорони довкілля; координація діяльності з охорони навколишнього середовища в країні; ведення моніторингу та наукових досліджень у галузі охорони навколишнього середовища; виділення позик на будівництво муніципальних водоочисних споруд і надання іншої фінансової допомоги. Арсенал управлінських засобів, якими користується апарат EPA, включає й моніторинг навколишнього середовища за допомогою станцій спостереження, розташованих у контрольованих регіонах по всій території країни.

Створення EPA не означало об'єднання в рамках одного відомства всіх функцій з охорони навколишнього середовища. EPA є головним відомством щодо боротьби із забрудненням. З огляду на великий обсяг обов'язків, покладених на EPA, природоохоронне законодавство передбачає можливість делегування частини повноважень EPA штатам. Штати виконують обов'язки з виконання стандартів.

Поряд із процесом консолідації зусиль з управління охороною навколишнього середовища в США відбувається процес посилення екологічних функцій галузевих міністерств і відомств, які можна зарахувати до органів галузевого управління. Після прийняття НЕПУ всі федеральні міністерства й відомства були зобов'язані привести свої повноваження, програми, завдання і процедури у відповідність до призначення, цілей і процедури, викладених у Законі. В адміністративній структурі центральних органів виконавчої влади були створені відділи або посади, на які покладалися обов'язки щодо виконання положень EPA.

На галузеві міністерства й відомства покладено виконання заходів, спрямованих на боротьбу з негативними явищами та змінами в навколишньому середовищі в процесі господарської діяльності. Додаткові обов'язки виникали під впливом галузевих нормативно-правових актів (закони, які регулюють водні й земельні відносини, регламентують використання пестицидів, про охорону тваринного світу тощо).

У системі Департаменту внутрішніх справ функціонують *Бюро з управління землями*; Служба управління природними ресурсами; Служба національних парків; Служба охорони риб і диких тварин; Геологічний нагляд США; Бюро реклаमाції (меліорації). Діяльність Департаменту пов'язана з виконанням федеральних заходів із залучення природних ресурсів у гос-

подарський обіг [6]. Серед його основних господарських функцій – розробка корисних копалин на суші й у континентальному шельфі, виконання деяких водогосподарських проектів, заходів щодо стимулювання розвитку тваринництва, ведення рибного та мисливського господарств. Одночасно воно виконує суттєві обов'язки з охорони й раціонального використання природних ресурсів.

Управління процесом користування природними ресурсами здійснюється в США двома незалежними підрозділами Міністерства внутрішніх справ – Бюро з управління землями (Bureau of Land Management – BLM) і *Службою управління природними ресурсами* (Minerals Management Service – MMS). Розподіл перспективних ділянок відбувається на аукціонах, де вирішальним критерієм для визначення переможця є розмір грошового бонусу. Бюро з управління землями підпорядковується помічнику міністра. Сьогодні основні повноваження й компетенція цього органу сконцентровані у Федеральному законі про земельну політику та управління 1976 року. Повноваження Бюро включають використання території поверхні землі й надр, що є у його веденні нині, а також управління використанням надр землі. На підвідомчій території воно здійснює регулювання землекористування, в основі якого лежить принцип комплексного, багатопільового та раціонального використання природних ресурсів, поєднання і співвідношення господарсько-економічної діяльності із завданнями з охорони навколишнього середовища на основі регіональних планів землекористування.

Одним із основних завдань Бюро є надання федеральних земель для розробки енергетичних і мінеральних ресурсів. Воно укладає двосторонні та багатосторонні контракти з іншими організаціями для управління пасовищними землями з метою їх раціонального і продуктивного використання. Постійним обов'язком Бюро залишається ведення інвентаризації пасовищних земель, збереження й відтворення лісів у процесі заготівлі деревини, специфічні природоохоронні функції щодо видобутку корисних копалин. *Служба управління природними ресурсами*, сформована в 1982 році, відповідальна за управління природними та економічними ресурсами Америки, забезпечення ефективного управління в галузі альтернативних поновлюваних джерел енергії, таких як вітер і хвиля океану, а також звичайних енергетичних і мінеральних ресурсів на континен-

тальному шельфі, включаючи екологічно безпечну розвідку, розробку та видобуток нафти й природного газу.

Управління доходами від природних ресурсів є одним із головних завдань Служби, так як воно збирає й розподіляє більше ніж 54 млрд. дол. США за бонусами, рентою та гонорарами від компаній, які видобувають природні ресурси в федеральних землях, включаючи узбережжя й індіанські землі. У цих питаннях Служба є головним джерелом доходів для США [3].

Служба національних парків створена в 1916 році. Перед нею поставлено завдання управляти національними парками та пам'ятками для збереження ландшафту, природних та історичних об'єктів, диких тварин, що знаходяться там, і надання цих територій для відвідування так, щоб передати їх майбутнім поколінням у природному непорушеному стані. Управління національними парками здійснюється на основі територіальних планів їх охорони й використання, які складає Служба для кожного парку окремо.

Служба охорони риб і диких тварин є відомством, яке виконує спеціальні обов'язки щодо охорони мігруючих птахів, окремих видів ссавців і деяких видів риб. Охорона тваринного світу США здійснюється цією Службою у двох напрямках: шляхом створення особливого режиму природокористування на територіях національних заповідників диких тварин і шляхом регулювання полювання, торгівлі та імпорту окремих видів тварин. Вона уповноважена видавати правила природокористування, встановлювати заборони й надавати дозволи.

Геологічне спостереження США функціонально є провідною науково-дослідницькою організацією, яка виконує дослідження з вивчення геологічної структури Землі та мінеральних ресурсів, водних ресурсів, топографічних досліджень і картографії, збору й аналізу інформації про Землю і процеси, що відбуваються на земній поверхні та призводять до стихійних явищ. Воно проводить інвентаризацію всіх федеральних земель за наявністю в них мінералів для подальшої здачі їх в оренду, технічну експертизу майбутніх робіт і дає їм економічну й екологічну оцінку, має також контрольню-наглядові повноваження.

Бюро реклаमाції (меліорації) займається загальним керівництвом і регулюванням водокористування. До повноважень Бюро входить розвиток водних ресурсів у поєднанні із заходами з охорони вод та інших природних

ресурсів, зрошення земель, боротьба з ерозією ґрунтів, охорона риб і диких тварин під час спорудження й експлуатації водоймищ, розвиток рекреації, іригація засушливих штатів. Водогосподарські проекти реалізуються Бюро й самостійно, і спільно з приватними органами штатів і місцевими органами відповідно до контрактів [9].

Міністерство сільського господарства являє собою потужне галузеве міністерство, основні обов'язки якого виконуються сімома оперативними управліннями. Основні екологічні обов'язки у зв'язку з регулюванням сільськогосподарського виробництва виконуються *Управлінням із природних ресурсів і охорони навколишнього середовища*. Воно складається з двох підрозділів – *Служби охорони ґрунтів* і *Служби лісу* [5]. Служба охорони ґрунтів займається вирішенням проблеми ерозії ґрунтів і виконує основну частину федеральних ґрунтоохоронних програм. Вона проводить комплексну оцінку сільськогосподарських земель, вод та інших природних ресурсів, видів природокористування і природоохоронних заходів, займається прогнозуванням здатності сільськогосподарських природних ресурсів задовольняти потреби країни, виконує федеральну програму малих водозборів, сприяє місцевим органам, фермерам і сільськогосподарським кооперативам у розробці планів охорони навколишнього середовища й раціонального використання природних ресурсів. Ця служба фінансує та надає технічну допомогу фермерам, приватним землевласникам із рекультивації земель на місцях відпрацьованих шахт.

Основною функцією Служби лісу є управління використанням природних ресурсів Системи національних лісів і Системи національних луків відповідно до призначення цих федеральних територій. Надання лісів у користування здійснюється Службою лісу на основі планів, укладених для кожного національного лісу і 9 регіонів. Відповідно до Закону про вивчення екосистем лісів і атмосферного забруднення (1988 рік), ця служба веде науково-дослідну роботу і спостереження за станом лісів.

Національна океанічна й атмосферна адміністрація працює в структурі Міністерства торгівлі. Її організаційна структура та функції визначаються Організаційним наказом Міністерства торгівлі 1998 року. Функції адміністрації включають вивчення й оцінювання атмосферних явищ (включаючи метеороло-

гічну службу), наукові дослідження в галузі океанографії, берегове й геодезичне спостереження, управління морськими заповідниками, співпрацю зі штатами в галузі управління береговою зоною, вивчення та регулювання промислового рибальства, охорону й регулювання використання деяких видів морських ссавців. Структура Національної океанічної й атмосферної адміністрації складається із центрального апарату при адміністраторові та 5 оперативних управлінь, очолюваних помічниками адміністратора. Це – Національна служба морського риболовства, Національна океанічна служба, Національна метеорологічна служба, Національна служба супутникової інформації з навколишнього середовища, Управління наукових досліджень в океані й атмосфері.

Армійський корпус інженерів Міністерства сухопутних військ являє собою матеріально-технічну службу міністерства, що входить поряд із Міністерством військово-повітряних, військово-морських сил і корпусу морських піхотинців до Міністерства оборони. Він виконує широкий комплекс водогосподарських заходів. Основне місце серед них посідають проекти з розвитку навігації: спорудження каналів, гребель і водосховищ, поліпшення порогів, бухт, прокладка водних шляхів. На місцях Армійський корпус інженерів має штатні одиниці кваліфікованих фахівців з екології, відповідальних за виконання системи водопостачання. Крім заходів щодо запобігання негативним впливам господарської діяльності на навколишнє середовище, в роботі корпусу інженерів значну роль відіграють функції суто природоохоронного характеру. Частина його проектів має на меті лише охорону й поліпшення якості вод [4].

Міністерство транспорту (Мінтранс) виконує завдання зі створення та поліпшення національної транспортної системи з урахуванням національного завдання охорони навколишнього середовища (Закон 1966). У Мінтранс входить 9 управлінь.

Основні повноваження з охорони навколишнього середовища виконують *Служба берегової охорони та Федеральна адміністрація авіації*. Діяльність служб берегової охорони з охорони навколишнього середовища регулюється Законом про контроль за забрудненням вод, Законом про безпеку портів і водних шляхів, Законом про морський дампінг (1972 рік) [12]. Вона є адміністратором федерального

фінансового фонду щодо очищення будь-яких розливів нафти й небезпечних речовин, устанавлює правила для обладнання, призначеного для збереження нафти та небезпечних речовин і запобігання розливам. Спеціальні судна служби здійснюють регулярний контроль за дотриманням цих правил.

Федеральна адміністрація авіації діє на підставі Закону про авіацію. Основним її завданням є боротьба із шумовим впливом авіації й забрудненням повітряного середовища вихлопними газами. Вона розробляє стандарти шумового впливу з літаків і вводить будь-які правила з метою контролю та зниження шуму, включаючи використання цих стандартів у ході видачі, зміни та вилучення сертифікатів.

Основним завданням *Атомної регулювальної комісії* є регулювання використання атомної енергії (в мирних, невійськових цілях) для забезпечення безпеки й охорони здоров'я людини та охорони навколишнього середовища. Свою роботу Комісія виконує за допомогою 5 комісіонерів на чолі з головою, 5 регіональних відділів на чолі з адміністраторами. Поточну оперативну роботу виконують 4 відділи. Діяльність Атомної регулювальної комісії закріплена Законом про атомну енергію 1954 року з поправками.

Міністерство енергетики вносить великий вклад у забезпечення екологічнобезпечних заходів із використання енергетичних ресурсів.

Отже, у Сполучених Штатах Америки в управлінні безпечним природокористуванням і охороною навколишнього середовища беруть участь багато міністерств і відомств. Їх природоохоронні функції специфічні й вузькі, оскільки пов'язані з основним профілем їх управлінської діяльності.

Висновки і пропозиції. Сполучені Штати Америки мають один із найбільш налагоджених правових механізмів у світі, є лідером із вирішення екологічних проблем. Цією державою накопичено великий досвід ефективного регулювання природокористування в умовах ринкової економіки, який варто було б урахувати під час удосконалення українського законодавства. Проаналізований у статті американський досвід функціонування органів управління природокористуванням і охороною навколишнього середовища може бути використано в процесі вдосконалення структури державного управління в Україні. Багатство й різноманіття природних ресурсів України має слугувати її національним

інтересам і її розвитку загалом. Досить жорстка в рамках правового поля «рука держави» зобов'язана забезпечити виконання цих вимог. Ефективне управління у сфері природокористування, охорони навколишнього середовища і здоров'я населення пов'язано із забезпеченням не тільки екологічної, а й загалом національної безпеки України.

Список використаної літератури:

1. Конституції зарубіжних держав: Великобританія, Франція, Німеччина, Італія, Сполучені Штати Америки, Японія, Бразилія : [навч. посіб.] / упоряд. В.В. Маклаков. – 6-е вид., перероб. і доп. – М. : Волтерс Клувер, 2009. – 307с.
2. Краснопільський Б.Х. Державне управління природокористуванням: досвід США / Б.Х. Краснопільський. – Хабаровськ : Ріотіп, 2008. – 263с.
3. Сайт Агентства з охорони навколишнього середовища США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epa.gov>.
4. Сайт Армійського корпусу інженерів Міністерства сухопутних військ США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.usda.gov/wps/portal/usdahome>.
5. Сайт Бюро з управління землями Міністерства внутрішніх справ США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.blm.gov/wo/st/en.html>.
6. Сайт Департаменту внутрішніх справ США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.doi.gov>.
7. Сайт Президента США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.whitehouse.gov/administration/eop/ceq/index.html>.
8. Сайт Служби управління природними ресурсами Міністерства внутрішніх справ США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mms.gov/ooc/newweb/directorspage/leadership.htm>.
9. Шатаєва С. Конституційне право людини на сприятливе навколишнє середовище в зарубіжних країнах / С. Шатаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL: <http://www.jourclub.ru/5/242>.
10. EPA Performance and Accountability Reports [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epa.gov/ocfo/par/index.htm>.
11. Executive order № 11514 // Code of Federal Regulations. – 1973. – № 3. – National Environmental Policy Act of 1969. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.whitehouse.gov/administration/eop/ceq/about>.
12. The U.S. Government's Official Portal [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.usa.gov>.

Артёмко А. В. Государственное управление природопользованием в США: опыт для Украины

В статье проведен анализ американского административного законодательства в сфере природопользования и охраны окружающей среды; исследованы преимущества в функциональном наполнении исполнительных учреждений, ответственных за безопасный уровень природопользования и охраны окружающей среды; выяснены основные инструменты влияния, в том числе государственно-управленческие. Кроме того, предложено использование американского опыта для совершенствования законодательства Украины и государственного управления в сфере обеспечения экологической безопасности в целом.

Ключевые слова: административное законодательство, совершенствование законодательства, органы государственного управления, государственный контроль, природопользование, охрана окружающей среды.

Artemenko O. V. State environmental management in the US: experience for Ukraine

The article analyzes the US administrative law in the sphere of nature management and environmental protection; we researched the benefits of functional filling of the executive agencies responsible for the safety level of natural resources and environmental protection; clarified the basic tools of influence, including the state-management. In addition, the American experience was proposed to use to improve the legislation of Ukraine and the state administration in the field of environmental security.

Key words: administrative legislation, legislation perfection, state bodies, state control, use of natural resources, environment defense.